

Сборник съдебна практика

Дело C-677/20

Industriegewerkschaft Metall (IG Metall)
и
ver.di — Vereinte Dienstleistungsgewerkschaft
срещу
SAP SE
и
SE-Betriebsrat der SAP SE

(Преюдициално запитване, отправено от Bundesarbeitsgericht)

Решение на Съда (голям състав) от 18 октомври 2022 година

„Преюдициално запитване — Социална политика — Европейско дружество — Директива 2001/86/ЕО — Участие на заетите лица във вземането на решения от европейското дружество — Член 4, параграф 4 — Европейско дружество, учредено чрез преобразуване — Съдържание на договореното споразумение — Избор на представители на заетите лица като членове на надзорния съвет — Изборна процедура, в която се предвижда отделен тур на гласуване за представителите на синдикатите“

1. *Преюдициални въпроси — Компетентност на националния съд — Преценка на необходимостта и на релевантността на поставените въпроси — Въпрос относно тълкуването на правото на Съюза — Задължение за Съда да прецени основания за невалидност, изложени от една от страните по делото в главното производство, непосочени от запитващата юрисдикция — Липса (член 267 ДФЕС)*

(вж. т. 26 и 28)

2. *Социална политика — Европейско дружество — Участие на заетите лица — Европейско дружество, учредено чрез преобразуване — Споразумение за определяне на условията за участие на заетите лица — Задължение да се предвиди най-малко същото равнище на всички елементи на участието, както преди преобразуването на дружеството — Обхват — Национална правна уредба, предвиждаща за преобразуващото се дружество отделно гласуване за предложените от синдикатите кандидати при избора на представители на заетите лица в надзорния съвет — Задължение за запазване на такова гласуване в преобразуваното европейско дружество — Спазване на принципа на равно третиране (съображения 3, 5 и 18, член 2, буква к) и член 4, параграф 4 от Директива 2001/86 на Съвета)*

Резюме

Преди да бъде преобразувано в европейско дружество (SE) през 2014 г., SAP, акционерно дружество по германското право, разполага с надзорен съвет, съставен съгласно германското право¹ от представители на акционерите и на работниците. По отношение на последните представители, предложени от синдикатите, са избрани въз основа на гласуване, отделно от проведеното за избора на останалите членове на надзорния съвет, представляващи заетите лица². Споразумението за определяне на условията за участие на заетите лица в SAP, трансформирано в SE, от своя страна предвижда различни правила, когато се създава намален надзорен съвет. В този случай синдикатите могат да предлагат кандидати за една част от местата на представителите на заетите лица, полагащи се на Федерална република Германия и избрани от заетите лица, работещи в Германия, но без за избора на тези кандидати да е предвидено провеждането на отделно гласуване.

Липсата на такова отделно гласуване е обжалвана по съдебен ред от Industriegewerkschaft Metall (IG Metall) и ver.di - Vereinte Dienstleistungsgewerkschaft, две синдикални организации. Сезиран с жалба от последните, Bundesarbeitsgericht (Федерален съд по трудови спорове, Германия) решава да отправи до Съда запитване относно тълкуването на Директива 2001/86³. Запитващата юрисдикция счита, че разглежданото споразумение не зачита изискванията на германското право⁴. Тя все пак иска да се установи дали член 4, параграф 4 от Директива 2001/86⁵ не предвижда по-ниска степен на защита, съобразно която тя би трябвало да тълкува националното право.

Съдът, заседаващ в голям състав, приема, че споразумението за определяне на условията за участие на заетите лица, като посоченото в тази разпоредба, приложимо за SE, създадено чрез преобразуване, трябва да предвижда отделно гласуване за избора, в качеството им на представители на заетите лица в надзорния съвет на SE, на определен дял предложени от синдикатите кандидати, когато приложимото национално право налага такова отделно гласуване по отношение на състава на надзорния съвет на подлежащото на преобразуване в SE дружество. В рамките на това гласуване трябва да се спазва равното третиране между заетите лица на това SE, на неговите дъщерни дружества и установявания, както и между представените в тях синдикати.

¹ Член 7 от Gesetz über die Mitbestimmung der Arbeitnehmer (Закон за участие на работниците в управлението на предприятието) от 4 май 1976 г. (BGBl. 1976 I, стр. 1153), изменен със Закон от 24 април 2015 г. (BGBl. 2015 I, стр. 642) (наричан по-нататък „MitbestG“).

² По силата на член 16, параграф 1 от MitbestG представителите на синдикатите в надзорния съвет се избират от делегатите с тайно гласуване и при спазване на принципите на пропорционалната избирателна система.

³ Директива 2001/86/ЕО на Съвета от 8 октомври 2001 година за допълнение на Устава на европейското дружество по отношение на участието на заетите лица (ОВ L 294, 2001 г., стр. 22; Специално издание на български език, 2007 г., глава 6, том 4, стр. 134).

⁴ Отнася се по-специално за член 21, параграф 6 от Gesetz über die Beteiligung der Arbeitnehmer in einer Europäischen Gesellschaft (Закон за участието на заетите лица в Европейско дружество) от 22 декември 2004 г. (BGBl. 2004 I, стр. 3675, 3686), в редакцията му, в сила от 1 март 2020 г., по силата на който, в случай че SE се установява чрез преобразуване, споразумението за участие предвижда най-малко същото равнище на всички елементи на участието на заетите лица, както преди преобразуването на дружеството в SE.

⁵ Член 4, параграф 4 от Директива 2001/86, който се отнася до съдържанието на споразумението за условията за участие на заетите лица в рамките на SE, предвижда, че в случай че SE се установява чрез преобразуване, споразумението за участие предвижда най-малко същото равнище на всички елементи на участието на заетите лица, както преди преобразуването на дружеството в SE.

Съображения на Съда

В това дело Съдът започва с буквално тълкуване на член 4, параграф 4 от Директива 2001/86 и от него стига до извода, че що се отнася до определянето на представителите на заетите лица и на необходимостта от запазването на най-малко същото равнище на тяхното участие, законодателят на Съюза препраща към националното законодателство и/или националната практика на държавата членка по седалището на подлежащото на преобразуване в SE дружество.

В този смисъл, що се отнася по-специално до участието на заетите лица, както определянето на лицата, оправомощени да представляват заетите лица, така и определянето на характерните елементи на участието, позволяващи на посочените представители да упражняват влияние върху вземаните в предприятието решения, налагат позоваване на извършените в това отношение преценки от националния законодател и на релевантната национална практика.

Следователно, ако установен от националното законодателство процедурен елемент, като отделното гласуване за избора на представители на синдикатите, представлява характерен елемент на националния режим за участие на представителите на заетите лица и има задължителен характер, този елемент трябва да се вземе предвид за целите на споразумението за участие, посочено в член 4, параграф 4 от Директива 2001/86.

Според Съда контекстът, в който се вписва тази разпоредба, подкрепя буквалното тълкуване. Всъщност законодателят на Съюза е искал да отреди специално третиране на установените чрез преобразуване SE, за да се избегне засягане на правата в областта на участието, от които се ползват заетите лица на преобразуващото се в SE дружество в съответствие с националното законодателство и/или с националната практика.

Съдът счита, че това тълкуване на Директива 2001/86 е в съответствие и с нейната цел. Както следва от тази директива⁶, търсеното от законодателя на Съюза гарантиране на придобитите права по отношение на участието означава не само запазването на придобитите права на заетите лица в преобразуващото се в SE дружество, но и разширяването на тези права и към съвкупността от заетите лица на SE, и то дори при липсата на индикация в този смисъл в националното законодателство. Освен това, за да се осигури равенството между синдикатите, правото да предлагат кандидати в изборите за представители на заетите лица в рамките на надзорен съвет в случая не може да бъде запазено само за германските синдикати.

Според Съда така възприетото тълкуване се потвърждава и от генезиса на Директива 2001/86. Всъщност от него следва, че приложимият режим за създадените чрез преобразуване SE представлява основната пречка по време на преговорите. Едва с въвеждането на разпоредба, възпроизведена в член 4, параграф 4 от посочената директива, която урежда специално създадените чрез преобразуване SE, за да се избегне ограничаване на съществуващото равнище на участие на заетите лица в преобразуващото се дружество, става възможно процесът по приемането на директивата да продължи.

⁶ По-специално от съображение 18, в което се предвижда по-конкретно че гарантирането на придобитите права на заетите лица по отношение на участието при вземането на решения в дружествата е основен принцип и декларирана цел на настоящата директива.

Накрая Съдът уточнява, че правото да предлагат определен дял от кандидатите в изборите за представители на зетите лица в рамките на надзорен съвет на създадено чрез преобразуване SE, каквото е SAP, не може да бъде запазено само за германските синдикати, а трябва да обхване всички синдикати, представени в рамките на SE, неговите дъщерни дружества и установявания, така че да се осигури равенството между тези синдикати по отношение на това право.